

Riksdagens svar RSV 61/2026 rd – RP 149/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen och till lagar som har samband med den (RP 149/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 4/2026 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet i den andra fasen av totalreformen av barnskyddslagen reviderar barnskyddslagen för att förtydliga regleringens tillämplighet, systemet för beslutsfattande och ändringssökande och tillsynen samt stärker prioriteringen av förebyggande tjänster som stöder barn och familj i syfte att minska behovet av tyngre barnskyddstjänster.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet reserverar tillräckliga resurser för verkställigheten och tillsynen av barnskyddslagen och säkerställer att personalen har tillräcklig utbildning och kompetens.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer inrättandet av samordnade enheter inom barnskydd och ungdomspsykiatri, deras tillräcklighet och verksamhet och samarbetet mellan sektorerna samt vid behov vidtar åtgärder för att precisera och ändra lagstiftningen.
4. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer effekterna av rehabilitering på sluten institution och dess konsekvenser när det gäller tillgodoseendet av barnets rättigheter och välfärd och vid behov preciserar regleringen.
5. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer att barnets kulturella rättigheter tryggas under tiden för rehabilitering på sluten institution, inklusive utbildning på andra stadiet.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Lag

om ändring av barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i barnskyddslagen (417/2007) 73 §,

ändras 4 a och 16 b §, 30 § 2 mom., rubriken för 11 kap., 61 § 1 mom., 62 § 4 mom., 63 och 65 §, 66 § 1 och 2 mom., 66 a § 1 mom., 67 § 1 och 2 mom., 68, 69 a, 71 och 72 §, 74 § 1 mom., 89 § 1, 3 och 4 mom., 90 § och 92 § 1 mom.,

av dem 4 a §, 30 § 2 mom., 65 §, 66 § 1 och 2 mom., 66 a § 1 mom., 67 § 1 och 2 mom., 69 a § och 74 § 1 mom. sådana de lyder i lag 542/2019, 16 b § sådan den lyder i lag 1283/2023, 61 § 1 mom., 71 och 72 § sådana de lyder i lag 88/2010, 63 och 68 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 88/2010, 89 § 1, 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1489/2019 och 90 § och 92 § 1 mom. sådana de lyder i lagarna 1489/2019 och 610/2022, samt

fogas till lagen nya 4 b, 4 c och 49 a—49 e § samt nya 60 a—60 c § och en ny mellanrubrik före dem, till 62 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 88/2010, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom. och det ändrade 4 mom. blir 5 mom. samt till lagen nya 68 a, 69 b—69 e och 70 a § som följer:

4 a §

Rätt till balanserad utveckling och skydd för barn som har placerats

Barn som med stöd av denna lag har placerats utom hemmet ska säkerställas en god vård och fostran, ägnas en med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå behövlig tillsyn och omsorg samt tryggas rätten till en balanserad utveckling och välfärd i enlighet med vad som föreskrivs i 1 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Vikt ska särskilt fästas vid åtgärder genom vilka barnets psykiska och fysiska välfärd skyddas samt barnets sociala utveckling stöds.

För att tillgodose barnets balanserade utveckling och skydd kan gränser ställas för barnet enligt ålder och utvecklingsnivå på motsvarande sätt som föräldrar kan sätta gränser i samband med sedvanlig fostran av barn. Gränserna ska i första hand diskuteras med barnet och barnets åsikt ska utredas på det sätt som föreskrivs i 20 § 1 mom. Barnet kan beröras fysiskt i samband med sedvanligt skydd och sedvanlig fostran, om det är nödvändigt för att trygga barnets bästa. Vården, fostran, tillsynen och omsorgen får inte vara undertryckande mot barnet eller annars kränka barnets människovärde. Vården, fostran, tillsynen och omsorgen får inte omfatta begränsningar som avses i 11 kap. Särskilda bestämmelser om förutsättningarna för bruk av och skyldigheten att fatta beslut om begränsningar finns i 11 kap.

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter har till uppgift att övervaka praxis för fostran på placeringsplatsen som en del av tillgodoseendet av barnets bästa under placeringen. Dessutom ska socialarbetaren vid utarbetandet av en sådan klientplan som avses i 30 § diskutera med de aktörer som avses i 2 mom. i den paragrafen om tillvägagångssätt och principer för fostran samt om de regler och den praxis för fostran genom vilka vården, fostran och tillsynen av och omsorgen om barnet genomförs.

Riksdagens svar RSV 61/2026 rd

4 b §

Fråntagande av ämnen och föremål av barn som placerats utom hemmet

Om ett barn innehar ämnen eller föremål som den som inte har fyllt 18 år inte får inneha med stöd av någon annan lag, får en familjevårdare, en anställd vid ett professionellt familjehem eller en person i barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal ta dem ifrån barnet. Om ett barn innehar sådana andra ämnen eller föremål än de som avses ovan som används i berusningssyfte, eller redskap som särskilt lämpar sig för bruket av sådana ämnen, får också de tas ifrån barnet.

Barnet får också fråntas andra än i 1 mom. avsedda ämnen och föremål vars egenskaper gör att de lämpar sig för att äventyra barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet, ordningen på placeringsplatsen eller för att skada egendom, om en person som avses i 1 mom. har grundad anledning att misstänka att barnet använder ämnena eller föremålen så att det äventyrar barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen eller så att det skadar egendom.

Dessutom får barnet fråntas penningtillgångar, betalningsmedel eller övriga med dessa jämförbara redskap, nyttigheter eller ägodelar, om användningen av dem sannolikt äventyrar barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen, skadar egendom eller äventyrar uppnåendet av syftet med placeringen av barnet eller något annat barn. Om penningtillgångar, betalningsmedel eller övriga med dessa jämförbara redskap har fråntagits barnet, ska barnet ha möjlighet att under övervakning använda penningtillgångarna för godtagbara ändamål.

Dessutom får barnet fråntas sådana anordningar eller andra redskap som är i barnets besittning som kan användas för kommunikation när vanlig begränsning av användningen av dem inte är tillräcklig, och om barnet använder anordningen eller redskapet så att barnets utveckling och välfärd äventyras. Dessutom får anordningar eller andra redskap fråntas barnet, om barnet använder en anordning eller ett redskap som kan användas för kommunikation så att det äventyrar barnets egen eller någon annans säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen eller uppnåendet av syftet med placeringen av barnet eller något annat barn. Om de anordningar eller andra redskap som avses ovan har tagits ifrån barnet, ska barnets kontakter tryggas på andra sätt. Bestämmelser om begränsning av barnets kontakter finns i 62 och 63 §.

Den socialarbetare som enligt 13 b § ansvarar för barnets angelägenheter eller någon annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet ska utan dröjsmål underrättas om fråntagande av ämnen och föremål.

Om fråntagande av ämnen och föremål som en begränsande åtgärd vid barnskyddsanstalter föreskrivs särskilt i 11 kap.

4 c §

Beslutsfattande vid fråntagande av ämnen och föremål

Ett fråntagande får inte pågå längre än vad som är nödvändigt av skäl som avses i 4 b § och med avseende på barnets vård och fostran. Nödvändigheten av fråntagandet av ett ämne eller föremål ska omprövas regelbundet.

Det ska fattas ett beslut om fråntagande av ett ämne eller föremål, om det fråntagna ämnet eller föremålet inte återlämnas till barnet genast när situationen upphört. Beslutet ska i fråga om barn

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

som har placerats i familjevård fattas av den socialarbetare som avses i 13 b § och ansvarar för barnets angelägenheter eller av en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet. I fråga om barn som har placerats på en barnskyddsanstalt ska beslutet fattas av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal.

På överlämnande eller förstöring av fräntagen egendom tillämpas vad som föreskrivs någon annanstans i lag. Sådana i alkohollagen (1102/2017) avsedda alkoholdrycker och sådana i 118 § i tobakslagen (549/2016) avsedda produkter som minderåriga inte får inneha får förstöras jämte förpackning, om ämnet eller produkten inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

Fräntagen egendom ska återlämnas till barnet senast när placeringen avslutas, om det inte i någon annan lag föreskrivs något annat om att återlämna eller förstöra egendomen. Om fräntagen egendom har förstörts med stöd av 3 mom. eller någon annan lag, ska förstöringen nämnas i det beslut som avses i 2 mom.

16 b §

Placeringsvälfärdsområdets ansvar för ordnande av barnskydd

Det välfärdsområde där ett barn eller en ung person har placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård (*placeringsvälfärdsområde*) ska i samarbete med det välfärdsområde som enligt 16 § 1 mom. eller 17 § ansvarar för ordnandet av barnskydd (*placerarvälfärdsområde*) och den kommun där barnets eller den unga personens placeringsplats finns eller boningskommunen för ett barn eller en ung person i eftervård ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Placeringsvälfärdsområdet har rätt till ersättning av placerarvälfärdsområdet för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna.

Placeringsvälfärdsområdet ska när det ordnar tjänster se till att tjänsterna samordnas till en ändamålsenlig helhet. Bestämmelser om samordnandet av tjänsterna finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Sådana mest krävande social- och hälsovårdstjänster där uppgifter inom socialvården och hälso- och sjukvården tillsammans bildar den helhet som behövs för att genomföra tjänsterna ska samordnas i enlighet med 36 § 3 mom. 6 punkten i den lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 36 § 5 mom. i den lagen. Det välfärdsområde som ordnat en tjänst inom det mest krävande barnskyddet har rätt att ta ut kostnaderna som orsakats av placerarvälfärdsområdet.

Bestämmelser om placeringsvälfärdsområdets skyldighet att i en situation som avses i 1 mom. ordna de hälso- och sjukvårdstjänster som behövs för ett barn eller en ung person som har placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård samt om ersättning för kostnaderna för hälso- och sjukvårdstjänster finns i 69 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Bestämmelser om skyldigheten för den kommun där ett barns placeringsplats finns och boningskommunen för ett barn i eftervård att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning för ett barn som placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och bestämmelser om ersättning för kostnaderna för detta finns i 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021). Bestämmelser om ordnande av småbarnspedagogik för barn som placerats som en

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård och om ersättning för kostnaderna för den finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018).

30 §

Klientplan

Klientplanen ska, om det inte finns något uppenbart hinder för det, göras upp och ses över i samråd med barnet och vårdnadshavaren samt vid behov med en annan laglig företrädare för barnet, föräldrarna, någon annan person som svarar för barnets vård och fostran eller står barnet nära och någon som i väsentlig omfattning deltar i vården om barnet. I klientplanen ska antecknas de omständigheter och saker som målet är att påverka, barnets och familjens behov av stöd, tjänster och andra stödåtgärder genom vilka målet är att behovet av stöd ska mötas samt den tid inom vilken man uppskattar att målen kan uppnås. I klientplanen ska även antecknas de berördas avvikande meningar om behovet av stöd och ordnandet av tjänster och andra stödåtgärder. Klientplanen ska ses över vid behov, dock minst en gång om året. Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan ska klientplanen ses över med minst fyra månaders mellanrum, om barnet är placerat för rehabilitering på en sådan sluten institution som avses i 49 a §.

10 kap.

Vård utom hemmet

49 a §

Rehabilitering på sluten institution

Ett barn som har fyllt 12 år och som orsakar allvarlig fara för den egna säkerheten eller någon annans säkerhet genom att bruka våld eller begå andra brottsliga gärningar kan placeras för rehabilitering på en sluten institution, om det är nödvändigt för att skydda barnet mot beteende som äventyrar barnets egen eller andras säkerhet samt för att ordna de rehabiliterande tjänster och det långsiktiga stöd som barnet behöver.

En ytterligare förutsättning är att det på grund av barnets beteende som äventyrar den egna säkerheten eller andras säkerhet inte är möjligt att ordna vården utom hemmet på något annat sätt och att en i 60 a § avsedd period av särskild omsorg eller andra social- och hälsovårdstjänster inte lämpar sig för syftet i stället för rehabilitering på en sluten institution. Dessutom är en förutsättning för placeringen att det är nödvändigt att skydda barnet med sådana särskilda begränsningar som avses i 71 §.

Ett barn under 12 år får placeras för rehabilitering på en sluten institution endast av synnerligen exceptionella och vägande skäl, om vården av barnet utom hemmet inte annars kan ordnas på det sätt som barnets bästa förutsätter.

Bestämmelser om skyldigheten för Statens barnskyddsanstalt att producera den tjänst som avses i 1 mom. finns i lagen om Statens barnskyddsanstalt och om skolan i anslutning till

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

den (/). Bestämmelser om välfärdsområdets och Helsingfors stads ordnande och produktion av tjänster inom social- och hälsovård finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i lagen om välfärdsområden.

49 b §

Innehållet i rehabilitering på sluten institution

Syftet med rehabilitering på en sluten institution är att sörja för barnets särskilda skydd. Detta förutsätter sådan intensifierad rehabilitering baserad på yrkeskompetens inom social- och hälsovården som svarar på barnets individuella behov. Tjänsten ska vara multiprofessionell och grunda sig på intensiv närvaro och intensivt arbete av yrkesutbildade vuxna. Under placeringen ska barnet säkerställas de hälso- och sjukvårdstjänster som barnet behöver. Under placeringen ska också tillgodoseendet av barnets kulturella rättigheter säkerställas. Under placeringen ska barnet genomgå behövliga läkarkontroller. Innehållet i rehabiliteringen preciseras skilt för varje barn utifrån barnets klientplan och den kompletterande planen för vård och fostran.

I rehabiliteringen kan det ingå brådskande mottagnings- och bedömningsverksamhet.

Verkställandet av i 71 § avsedda särskilda begränsningar under tiden för placeringen preciseras i klientplanen.

Under tjänsten ska det sörjas för ordnande av stöd för barnets föräldrar i enlighet med 30 § 4 mom.

49 c §

Beslutsfattande om rehabilitering på sluten institution

Ett barn kan placeras för rehabilitering på en sluten institution genom sådana beslut som avses i 38 § 2 mom. och 43 §. När barnet redan har placerats brådskande för rehabilitering på en sluten institution, ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter när han eller hon bereder ett beslut enligt 43 § 1 eller 3 mom. eller en ansökan enligt 44 § begära en sådan bedömning av barnets situation som avses i 49 e § 1 mom. av de experter som avses i 49 d § 2 mom. Bedömningen ska begäras oberoende av om en sådan expertgrupp som avses i 14 § 2 mom. biträder den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter i beredningen av beslutet eller ger yttranden till stöd för beslutsfattandet.

I beslutet om rehabilitering på en sluten institution ska antecknas grunderna och målen för placeringen. I beslutet ska dessutom antecknas vård- och rehabiliteringsformerna och övriga stödåtgärder för att nå målen. Det sistnämnda gäller inte beslut om brådskande placering och inte heller sådana interimistiska förordnanden som avses i 83 § 1 mom.

Barnets placering för rehabilitering på en sluten institution gäller på det sätt som i 38 § föreskrivs om varaktigheten för brådskande placering och i 38 a § om varaktigheten av förlängningen av brådskande placering samt i 47 § om omhändertagandets varaktighet. De beslut om begränsningar enligt 71 § som är en förutsättning för placering av barnet ska fattas i samband med de beslut som avses i 1 mom. Besluten om begränsningar fattas för högst ett år åt gången. Placeringen av barnet för rehabilitering på en sluten institution och en särskild begränsning enligt 71 § ska avslutas, när det inte längre finns en i 49 a § avsedd grund för placeringen.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

49 d §

Personalen inom rehabilitering på sluten institution

Utöver vad som i 60 § föreskrivs om personal, är behörighetsvillkor för anställda i vård- och fostringsuppgifter för uppgiften lämplig högskoleexamen eller sådan yrkesexamen på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamen. I fråga om behörighetsvillkoren för den övriga personalen gäller vad som föreskrivs om dessa någon annanstans i lag och med stöd av lag. Ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska vara anställda i rehabiliteringen på en sluten institution. Barnskyddsanstaltens personal ska ha tillräcklig förtrogenhet och yrkesskicklighet för att trygga säkerheten.

Producenten av rehabilitering på en sluten institution ska ha tillgång till specialkompetens inom missbrukar- och beroendevård och övrig medicin, psykologi, socialt arbete, fostran och undervisning för att genomföra planmässig rehabilitering av barnet. Ovannämnda experter inom annat än undervisning ska stå i anställningsförhållande till ett välfärdsområde, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen eller Statens barnskyddsanstalt. Experter inom undervisning ska stå i tjänsteförhållande till Statens barnskyddsanstalt eller den kommun som ansvarar för ordnandet av undervisningen.

49 e §

Verkställighet av rehabilitering på sluten institution

De experter som avses i 49 d § 2 mom. ska träffa barnet personligen och delta i planeringen och genomförandet av barnets vård utom hemmet på ett sätt som motsvarar barnets behov. Experterna ska regelbundet följa och bedöma hur barnets rehabilitering fortskrider i samarbete med barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal. Experterna ska bedöma uppnåendet av målen för placeringen, genomförandet av det multiprofessionella stödet och rehabiliteringen och tillgodoseendet av de kulturella rättigheterna och samtidigt bedöma nödvändigheten av de i 71 § avsedda särskilda begränsningar som riktas mot barnet. Om det fortfarande finns grunder enligt 49 a § för att fortsätta sådana särskilda begränsningar som avses i 71 §, ska man i bedömningen ta ställning till innehållet i och omfattningen av genomförandet av begränsningen. För att bedöma fortskridandet av barnets rehabilitering och bemöta barnets behov ska vid behov också en annan experts bedömning inhämtas.

Experterna ska sammanställa en sådan bedömning som avses i 1 mom. med minst fyra månaders mellanrum till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter som stöd för att se över klientplanen. Anteckningar om bedömningen ska göras i enlighet med 33 § och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Under den tid rehabilitering på en sluten institution pågår ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter planera genomförandet av vården av barnet utom hemmet efter att placeringen för rehabilitering på en sluten institution avslutats. Vid planeringen ska dessutom kontinuiteten i tjänsterna beaktas vid ändring av platsen för vård av barnet utom hemmet eller när barnet efter avslutad placering övergår till eftervård.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Period av särskild omsorg

60 a §

Period av särskild omsorg

Med period av särskild omsorg avses sådan särskild, multiprofessionell vård och omsorg som genomförs vid en barnskyddsanstalt i vård utom hemmet för ett barn som fyllt 12 år. Syftet med perioden av särskild omsorg är att bryta ett beteende som skadar barnet självt och att möjliggöra att barnet får helhetsinriktad omsorg. Under en period av särskild omsorg riktas särskilda begränsningar mot barnet i enlighet med 72 § i den utsträckning som vården av och omsorgen om barnet förutsätter. Bestämmelser om övriga begränsningar av barn finns i 11 kap.

En förutsättning för placeringen är att det är nödvändigt att skydda barnet med sådana särskilda begränsningar som avses i 72 §. Under tiden för vård utom hemmet kan en period av särskild omsorg ordnas för barnet, om barnets eget beteende allvarligt äventyrar barnets liv, hälsa eller utveckling. En ytterligare förutsättning för placeringen är att det med beaktande av barnets behov av vård och omsorg inte är möjligt att ordna vården utom hemmet på något annat sätt och att hälso- och sjukvårdstjänster inte lämpar sig för syftet i stället för en period av särskild omsorg.

60 b §

Beslut om period av särskild omsorg

Det ska fattas ett beslut för viss tid om en period av särskild omsorg. Beslutet får fattas för högst 90 dygn åt gången. Tiden räknas från det att perioden av särskild omsorg faktiskt inleds. Beslutet om perioden av särskild omsorg förfaller om verkställigheten inte har kunnat inledas inom 90 dygn från det att beslutet fattades. I beslutet om en period av särskild omsorg ska antecknas grunderna för perioden, målen, vård- och rehabiliteringsformerna och övriga stödåtgärder för att nå målen.

En period av särskild omsorg kan förlängas av ytterst tungt vägande skäl med högst 90 dygn, om förlängningen utöver det som föreskrivs i 60 a § om förutsättningarna för genomförande av en period av särskild omsorg är nödvändig med hänsyn till barnets liv, hälsa eller säkerhet och för ordnandet av barnets behovsenliga tjänster.

Beslutet ska grunda sig på en multiprofessionell bedömning av barnets situation som gjorts med avseende på ordnandet av en period av särskild omsorg och som baserar sig på expertis inom åtminstone fostran, socialt arbete och medicin. Ett beslut om ordnande och förlängning av en period av särskild omsorg fattas av den tjänsteinnehavare som bestäms i enlighet med 13 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. Perioden av särskild omsorg ska omedelbart avslutas om den visar sig vara verkningslös med avseende på uppnåendet av målen för den eller när behov av den inte längre finns. Beslut om avslutande fattas av den socialarbetare som enligt 13 b § ansvarar för barnets angelägenheter eller av någon annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet.

Om perioden av särskild omsorg ordnas någon annanstans än på barnets egen plats för vård utom hemmet, kan välfärdsområdet med beaktande av en helhetsbedömning av barnets situation säga upp den plats för vård utom hemmet som avses ovan. Beslutet fattas av den

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

tjänsteinnehavare som bestäms i enlighet med 13 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet.

60 c §

Genomförande av en period av särskild omsorg

En period av särskild omsorg kan ordnas vid en barnskyddsanstalt som till sitt förfogande har tillräcklig expertis inom fostran, socialt arbete, psykologi och medicin för att genomföra perioden. Anstalten ska ha personal med en sådan för uppgiften lämplig yrkesexamen som verksamheten förutsätter och lokaler som i sanitärt och övrigt hänseende lämpar sig för genomförandet av perioden av särskild omsorg.

Under perioden av särskild omsorg ska personer med i 1 mom. avsedd expertis träffa barnet regelbundet samt delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av perioden av särskild omsorg för barnet. Under perioden av särskild omsorg ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter planera genomförandet av vården av barnet utom hemmet efter perioden av särskild omsorg. Vid planeringen ska kontinuiteten i tjänsterna beaktas vid ändring av plats för vård av barnet utom hemmet eller när barnet efter avslutad period av särskild omsorg övergår till eftervård. Under perioden av särskild omsorg ska barnet dessutom genomgå behövliga läkarkontroller.

11 kap.

Begränsningar som tryggar särskilt skydd för barnet under vård utom hemmet

61 §

Bestämmelsernas tillämpningsområde

De begränsningar som avses i 62 och 63 § kan tillgripas under den tid sådana placeringar som avses i 49 § varar. De begränsande åtgärder som avses i 65, 66, 66 a, 67, 68, 68 a, 69, 69 a—69 c, 70, 70 a och 74 § kan tillgripas endast inom sådan vård utom hemmet som ordnas som anstaltsvård. De begränsande åtgärder som avses i 69 d § kan tillgripas inom sådan vård utom hemmet som ordnas som familjevård. Bestämmelserna i 69 e § tillämpas både inom sådan vård utom hemmet som ordnas som anstaltsvård och inom sådan vård utom hemmet som ordnas som familjevård. De särskilda begränsningar som avses i 71 § får tillgripas endast under placering för sådan rehabilitering på en sluten institution som avses i 49 a § och de särskilda begränsningar som avses i 72 § får tillgripas endast under tiden för en period av särskild omsorg som avses i 60 a §.

Riksdagens svar RSV 61/2026 rd

62 §

Begränsning av kontakterna

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. får barnets rätt att hålla kontakt med sådana personer utanför familjehemmet eller anstalten som inte kan identifieras begränsas för att bryta ett beteende som allvarligt skadar barnet självt eller för att bryta barnets berusnings- eller brottsspiral.

Begränsning av kontakterna enligt 1—4 mom. får ske bara i den utsträckning som i det specifika fallet är nödvändigt för att det i lagen föreskrivna syftet ska uppnås. Kvarhållna brev och andra förtroliga meddelanden ska förvaras åtskilda från andra handlingar som gäller barnet så, att de endast kan läsas av dem som avses i 63 § 2 mom.

63 §

Beslut om begränsning av kontakterna

I fråga om sådan begränsning av kontakterna som avses i 62 § 1—4 mom. ska det fattas ett beslut för viss tid, högst ett år åt gången. I beslutet ska nämnas orsaken till begränsningen, vilka personer som omfattas av begränsningen, vilket slag av kontakt begränsningen gäller och i vilken utsträckning begränsningen ska genomföras. När beslut enligt 62 § 3 mom. fattas om begränsning av barnets kontakter med personer som inte kan identifieras ska i beslutet anges de i 62 § 1 mom. avsedda personer som begränsningen av kontakterna inte gäller.

Ett beslut om begränsning av kontakterna fattas av den tjänsteinnehavare som anges i 13 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. I ärenden som gäller brådskande placering av ett barn och vid behov i andra brådskande situationer fattas beslutet av den socialarbetare som avses i 13 § 1 mom.

Ett beslut om en sådan kortvarig begränsning enligt 62 § 1—4 mom. som gäller i högst 30 dygn kan dock fattas också av föreståndaren för en barnskyddsanstalt eller av dennes ställföreträdare. Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller dennes ställföreträdare ska omedelbart lämna beslutet till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter för kännedom. Om det finns behov av att förlänga begränsningen eller om det redan från början finns behov av att bestämma att begränsningen ska gälla i mer än 30 dygn, fattas beslutet av den tjänsteinnehavare som anges i 13 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. Begränsningen av kontakterna ska avslutas så snart den inte längre behövs med hänsyn till 62 § 1 mom.

65 §

Fråntagande av ämnen och föremål vid barnskyddsanstalter

För att frånta ett barn sådana ämnen och föremål som avses i 4 b § har föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- eller fostringspersonal rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra fråntagandet och som kan anses

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen.

Fråntagande av sådana ämnen eller föremål som avses i 4 b § av barnet med hjälp av maktmedel enligt 1 mom. får tillgripas endast om det inte är möjligt att komma överens om fråntagandet med barnet och fråntagandet inte kan fördröjas. Fråntagandet ska genomföras så säkert som möjligt, och fråntagandet får inte innebära ett mer omfattande ingrepp i barnets personliga integritet och privatliv än vad som är nödvändigt.

Den som använt maktmedel enligt 1 mom. ska lämna en skriftlig rapport om användningen av maktmedel till föreståndaren för anstalten. Föreståndaren för anstalten ska omedelbart lämna en rapport om användning av maktmedel som skett vid anstalten till den socialarbetare som enligt 13 b § ansvarar för barnets angelägenheter. Bestämmelser om beslutsfattande i fråga om fråntagande av ämnen och föremål finns i 4 c §.

Vid fråntagande enligt 2 mom. får maktmedelsredskap inte användas. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

66 §

Kroppsvsitation

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn i sina kläder har eller annars bär på sig sådana ämnen, föremål, penningtillgångar, betalningsmedel eller övriga med dessa jämförbara redskap eller nyttigheter som avses i 4 b § eller produkter som avses i 118 § i tobakslagen, får kroppsvsitation företas för att utreda saken. Vid kroppsvsitationen får en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning användas för att kontrollera barnet och de saker det har med sig.

Kroppsvsitationen företas av föreståndaren för barnskyddsanstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Om inte något annat följer av särskilda skäl ska kroppsvsitationen företas i närvaro av en annan person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Kroppsvsitationen ska utföras med respekt för barnet, så finkänsligt som möjligt och genom att kränka barnets integritet så lite som möjligt.

66 a §

Kroppsbesiktning

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn har använt ämnen som avses i 4 b § 1 mom., får barnet underkastas kroppsbesiktning som kan omfatta ett utandningsprov eller tagande av blod-, urin- eller salivprov. Om ett barn som på barnskyddsanstalten har underkastats kroppsbesiktning bestrider bruk av berusningsmedel enligt 4 b § 1 mom., eller om det annars är påkallat för att utreda om resultatet av kroppsbesiktningen är tillförlitligt, ska provet skickas för kontroll på tillbörligt sätt.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

67 §

Granskning av egendom, försändelser och utrymmen samt kvarhållande av försändelser

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn innehar ämnen eller föremål som avses i 4 b § eller om barnets vistelseort måste utredas skyndsamt för att syftet med vården utom hemmet ska uppnås, får de utrymmen som barnet förfogar över eller den egendom som barnet innehar granskas.

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett brev eller ett därmed jämförbart annat förtroligt meddelande eller någon annan försändelse till barnet innehåller ämnen eller föremål som avses i 4 b §, får innehållet i försändelsen granskas utan att brev eller andra förtroliga meddelanden läses.

68 §

Fasthållande vid barnskyddsanstalter

Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal får, för att lugna ett barn, hålla fast barnet, om det på basis av sitt förvirrade eller hotfulla beteende sannolikt skulle skada sig själv eller andra och fasthållandet är nödvändigt på grund av en överhängande fara för barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller för förhindrande av betydande skador på egendom. Fasthållandet kan också innefatta förflyttning av barnet.

Fasthållande innebär att ett maktmedel riktas mot barnet. Den användning av kraft som ingår i fasthållandet ska vara försvarlig med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen.

Fasthållandet ska utifrån en samlad bedömning vara nödvändigt med beaktande av barnets beteende och situationen i övrigt. Fasthållandet ska ske på ett sätt som är tryggt för barnet med hänsyn till dess ålder, kön, kulturella och religiösa bakgrund samt individuella situation. Fasthållandet ska upphöra genast när det inte längre är nödvändigt.

Den som hållit fast ett barn ska lämna en skriftlig rapport om fasthållandet till föreståndaren för anstalten. Föreståndaren för anstalten ska omedelbart lämna en rapport om fasthållande som skett vid anstalten till den socialarbetare som enligt 13 b § ansvarar för barnets angelägenheter.

Om man blir tvungen att tillgripa fasthållande upprepade gånger, ska en socialarbetare som en del av den i 74 a § avsedda bedömningen av en begränsning som riktats mot ett barn tillsammans med barnet och platsen för vård utom hemmet samt i den mån det är möjligt med vårdnadshavaren och barnets föräldrar bedöma hur fasthållande kan undvikas på ett sätt som beaktar barnets bästa. Barnets hälsotillstånd ska undersökas efter fasthållandet, om fasthållandet tillfogar barnet skador eller fysiska märken eller om barnet begär det.

Vid fasthållande av barn får maktmedelsredskap inte användas. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

68 a §

Fasthållande för att förhindra att ett barn avlägsnar sig från barnskyddsanstalten utan tillstånd

Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal får hålla fast ett barn för att förhindra att barnet utan tillstånd avlägsnar sig från anstalten eller från gården i anslutning till anstalten, om barnet genom att avlägsna sig utsätter sig själv eller någon annan för ett hot mot hälsa eller säkerhet. Fasthållandet kan också innefatta förflyttning av barnet. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 68 § 2—6 mom.

69 a §

Eftersökning och återförande av barn som utan tillstånd är frånvarande från barnskyddsanstalten

Om ett barn utan tillstånd har avlägsnat sig från barnskyddsanstalten eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig inte återvänder dit i enlighet med vad man på förhand kommit överens om eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig från anstalten är på väg till en plats eller befinner sig på en plats som man inte på förhand kommit överens om, ska anstalten utan dröjsmål underrätta den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet om barnets olovliga frånvaro. Vårdsområdet och anstalten ska för att trygga verkställigheten av beslut om omhändertagande av barnet och vård utom hemmet samt beslut om brådskande placering och beslut om att fortsätta brådskande placering eller ett interimistiskt förordnande enligt 83 § utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder för att hitta barnet och återföra det till anstalten. Återförandet av barnet innefattar gripande av barnet och transport av det gripna barnet.

Placerarvårdsområdet och motsvarande myndighet i landskapet Åland har rätt att av nödcentralen få lokaliseringuppgifter om den terminalutrustning eller det abonnemang som använts av ett i 1 mom. avsett barn samt uppgifter om abonnemangets identifieringsuppgifter, om placerarvårdsområdet eller motsvarande myndighet i landskapet Åland har grundad anledning att anta att barnets hälsa eller utveckling allvarligt äventyras genom att barnet använder berusningsmedel, begår en brottslig gärning som inte kan anses vara ringa eller genom något annat därmed jämförbart beteende eller genom risken för att barnet blir föremål för ett brott. Bestämmelser om nödcentralens rätt att få information om ovannämnda uppgifter finns i 321 § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Ett ärende som gäller återförande av ett i 1 mom. avsett barn avgörs av den i 13 b § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller, när socialarbetaren har förhinder, av en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. I brådskande fall ska ärenden som gäller återförande av barn avgöras av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Föreståndaren för anstalten eller den av föreståndaren förordnade personen i anstaltens vård- och fostringspersonal ska utan dröjsmål meddela den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter om avgörandet.

Eftersökningen och återförandet av barnet får genomföras endast av en person i anstaltens vård- och fostringspersonal eller av en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. Eftersökning och återförande av barn får inte genomföras i form av köpta tjänster. Anteckningar om åtgärderna för eftersökning och återförande av barn ska göras i barnets klienthandlingar i enlighet med 33 § och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Anstalten ska lämna en skriftlig rapport om åtgärder för eftersökning och återförande av ett barn till den socialarbetare som enligt 13 b § ansvarar för barnets angelägenheter.

69 b §

Gripande av barn

En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får gripa ett barn som avses i 69 a § 1 mom. och 69 d § 1 mom. för att återföra barnet till barnskyddsanstalten. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal får gripa ett barn som avses i 69 a § 1 mom. för återförande av barnet.

Om en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har grundad anledning att anta att barnet befinner sig i en bostad eller på någon annan vistelseplats och att barnets hälsa, utveckling eller säkerhet är i allvarlig fara, har en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården rätt att få tillträde till bostaden eller vistelseplatsen, om tillträdet är nödvändigt för att skydda barnets hälsa eller utveckling eller förhindra att barnets säkerhet äventyras.

När man fått reda på barnets vistelseplats har en person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården rätt att för gripande av barnet hålla fast barnet så att barnet kan flyttas till den bil eller det andra transportmedel som används för transporten. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 68 § 2—6 mom.

En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får under de förutsättningar och på de sätt som föreskrivs i 66 § företa en kroppsvisitation av barnet för att trygga ett säkert gripande. Den som företagit en kroppsvisitation får frånta barnet sådana i 4 b § avsedda ämnen och föremål som barnet innehar. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra kroppsvisitationen och frantagandet av ämnen och föremål och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. På användning av maktmedel tillämpas det som i 68 § 2—6 mom. föreskrivs om fasthållande. Om omhändertagna ämnen eller föremål inte återlämnas till barnet, ska det fattas ett beslut om saken i enlighet med 4 c § 1 och 4 mom.

69 c §

Transport av ett barn som gripits

När man fått reda på vistelseplatsen för ett barn som avses i 69 a § 1 mom., ska barnskyddsanstalten och den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet tillsammans avtala om transporten av barnet tillbaka till anstalten, om barnet inte återvänder frivilligt.

En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får under de förutsättningar och på de sätt som föreskrivs i 66 § företa en kroppsvisitation av barnet i det transportmedel som används för transporten eller i dess omedelbara närhet för att trygga en säker transport. För att trygga en säker transport får dessutom sådana i 4 b § avsedda ämnen och föremål som barnet innehar tas ifrån barnet. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra kroppsvisitationen och

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

fråntagandet av ämnen och föremål och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. På användning av maktmedel tillämpas det som i 68 § 2—6 mom. föreskrivs om fasthållande. Om omhändertagna ämnen eller föremål inte återlämnas till barnet efter transporten, ska det fattas ett beslut om saken i enlighet med 4 c § 1 och 4 mom.

Under transporten av barnet får en i 2 mom. avsedd person hålla fast barnet i det transportmedel som används för transporten för att trygga en säker transport, om barnet på basis av sitt förvirrade eller hotfulla beteende sannolikt skulle skada sig självt eller andra och fasthållandet är nödvändigt på grund av en överhängande fara för barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 68 § 2—6 mom.

69 d §

Eftersökning och återförande av barn som utan tillstånd är frånvarande från ett familjehem

Om ett barn som i enlighet med 49 § är placerat i familjevård utan tillstånd har avlägsnat sig från familjehemmet eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig inte återvänder dit i enlighet med vad man på förhand kommit överens om eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig från familjehemmet är på väg till eller befinner sig på en plats som man inte på förhand kommit överens om, ska familjevårdaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet om barnets olovliga frånvaro, och myndigheten ska för att trygga verkställigheten av beslut om omhändertagande av barnet och vård utom hemmet samt om brådskande placering och beslut om att fortsätta brådskande placering eller ett interimistiskt förordnande enligt 83 § utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder för att hitta barnet och återföra det. Återförandet av barnet innefattar gripande av barnet och transport av det gripna barnet. Eftersökningen och återförandet av barnet får endast genomföras av en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. På återförande av barn tillämpas i övrigt bestämmelserna i 69 a § 4 mom.

Ett ärende som gäller återförande av ett i 1 mom. avsett barn avgörs av den i 13 b § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller, när socialarbetaren har förhinder, av en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården.

Vad som i 69 a § 2 mom. föreskrivs om att begära lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som använts av barnet och om rätten att få uppgifter tillämpas också när det är fråga om ett barn som avses i 1 mom. Vad som i 69 b § och 69 c § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheterna för en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården tillämpas också när det är fråga om ett barn som avses i 1 mom. Vad som i 69 b § och 69 c § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheter gäller inte familjevårdare.

För tryggnad av användningen, uppföljningen och övervakningen av begränsande åtgärder ska den behöriga tjänsteinnehavaren inom socialvården på behörigt sätt göra anteckningar om de begränsande åtgärder som tjänsteinnehavaren har vidtagit.

Riksdagens svar RSV 61/2026 rd

69 e §

Handräckning av polisen för gripande och transport av barn som utan tillstånd är frånvarande från barnskyddsanstalter och familjehem

Bestämmelser om socialvårdsmyndighetens rätt att av andra myndigheter få den handräckning som den behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter finns i 22 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har med stöd av den paragrafen rätt att få handräckning av polisen också vid gripande av i 69 a § 1 mom. och 69 d § 1 mom. avsedda barn och vid transport av ett gripet barn.

Begäran om handräckning vid gripande av ett barn som avses i 69 a § 1 mom. och transport av ett gripet barn kan för socialvårdsmyndighetens räkning också göras av en person i barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal har rätt att få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter i följande situationer:

- 1) tillträde till en bostad eller någon annan vistelseplats enligt 69 b § 2 mom.,
 - 2) gripande enligt 69 b § 3 mom.,
 - 3) utförande av kroppsvisitation och frantagande av ämnen och föremål enligt 69 b § 4 mom.,
 - 4) utförande av kroppsvisitation och frantagande av ämnen och föremål enligt 69 c § 2 mom.,
- och
- 5) transport av ett gripet barn enligt 69 c § 3 mom.

En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården och en person i anstaltens vård- och fostringspersonal har rätt att få handräckning, om den åtgärd som ligger till grund för handräckningen hindras. Åtgärden hindras, om en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal vid utförandet av åtgärder enligt 2 mom. bedömer att barnets beteende eller omständigheterna i övrigt innebär en betydande risk för att säkerheten för barnet, en person som deltar i återförandet av barnet eller någon annan person äventyras.

När polisen ger handräckning i en situation som avses i 2 mom. 5 punkten, är polisen skyldig att bistå med att transportera barnet till den närmaste möjliga barnskyddsanstalt som barnets behöriga tjänsteinnehavare inom socialvården och en behörig tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet på barnets vistelseort kommer överens om. Den närmaste möjliga barnskyddsanstalten kan vara en tillfällig barnskyddsanstalt eller barnets egen plats för vård utom hemmet.

70 a §

Kameraövervakning i samband med isolering

När isolering enligt 70 § genomförs i ett isoleringsrum i anslutning till anstalten, kan teknisk övervakning i form av kameraövervakning utföras i rummet, om säkert genomförande av isoleringen förutsätter det. Kameraövervakning får användas endast när det är nödvändigt och proportionerligt med tanke på syftet med kameraövervakningen. Kameraövervakning får inte riktas mot den del av isoleringsrummet som utgör toalett och tvättrum. I samband med isoleringen ska barnet underrättas om kameraövervakningen.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

På behandlingen av klientuppgifter i samband med teknisk övervakning tillämpas lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Bestämmelser om kameraövervakning av arbetstagare finns i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

71 §

Särskilda begränsningar under rehabilitering på sluten institution

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel begränsas barnets rörelsefrihet under placeringen för rehabilitering på en sluten institution. Också barnets kontakter begränsas på det sätt som avses i 62 § 3 mom. under placeringen för rehabilitering på en sluten institution.

Barnet får dessutom under de förutsättningar som anges i 4 b § 4 mom. fråntas sådana i momentet avsedda anordningar som kan användas för kommunikation och som barnet innehar under placeringen för rehabilitering på en sluten institution. När barnet fråntagits en anordning som kan användas för kommunikation, ska barnets kontakter under tiden för rehabilitering på en sluten institution tryggas på andra sätt.

Kroppsbesiktningar av barnet får också företas planmässigt under tiden för rehabilitering på en sluten institution för att säkerställa att barnet inte använder berusningsmedel.

Beslut om begränsningar enligt 1—3 mom. fattas i samband med beslut om placering av barnet för sådan rehabilitering på sluten institution som avses i 49 a §. Besluten gäller högst ett år åt gången.

I samband med brådskande placering av ett barn fattas beslut om begränsningar enligt 1—3 mom. av den tjänsteinnehavare som avses i 13 § 1 mom. Besluten om begränsningar fortsätter att gälla trots att den brådskande placeringen förfaller, om den brådskande placeringen förfaller på grund av ett beslut om omhändertagande av barn enligt 43 § 1 mom. eller på grund av ett beslut av förvaltningsdomstolen på en ansökan om omhändertagande och placering i vård utom hemmet enligt 43 § 2 mom. eller på grund av ett interimistiskt förordnande av en förvaltningsdomstol enligt 83 §, när ett ärende som gäller omhändertagande eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen. Beslut om begränsningar kan gälla i högst ett år från det att beslutet om brådskande placering meddelades.

Under placeringen ska innehållet i och omfattningen av de begränsningar som avses i 1—3 mom. bedömas i samband med att klientplanen ses över med minst fyra månaders mellanrum, med beaktande av vad som föreskrivs i 49 e §. Begränsningar enligt 1—3 mom. får användas endast i den mån och i den omfattning som det är nödvändigt för att uppnå syftena med placeringen.

72 §

Särskilda begränsningar under en period av särskild omsorg

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel begränsas barnets rörlighet under en period av särskild omsorg så att barnet hindras från att avlägsna sig från barnskyddsanstaltens lokaler utan tillstånd eller övervakning.

Kroppsbesiktningar av barnet får företas planmässigt under perioden av särskild omsorg för att säkerställa att barnet inte använder berusningsmedel.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

De begränsningar som avses i 1 och 2 mom. ingår i det beslut som avses i 60 b §.

74 §

Anteckningar om begränsande åtgärder

För tryggande av uppföljningen och övervakningen av bruket av sådana begränsande åtgärder som avses i 65, 66, 66 a, 67, 68, 68 a, 69, 69 b, 69 c, 70, 70 a, 71 och 72 § ska barnskyddsanstalten på behörigt sätt göra anteckningar om de begränsande åtgärder som den har vidtagit. Anteckningarna ska omfatta

- 1) en beskrivning av den begränsande åtgärden och av hur begränsningen har genomförts,
 - 2) hurdana andra än ovannämnda begränsningar som eventuellt har tillgripits samtidigt,
 - 3) grunden för åtgärden och hur länge den varat,
 - 4) namnen på dem som har fattat beslut om åtgärden, genomfört åtgärden i praktiken och närvarat vid genomförandet,
 - 5) vid behov uppgifter om de grundade anledningar som avses i 66 § 1 mom., 66 a § 1 mom. och 67 § 1 och 2 mom. och om de särskilda skäl som avses i 67 § 4 mom.,
 - 6) en beskrivning av åtgärdens eventuella inverkan på planen för vård och fostran,
 - 7) en beskrivning av hur barnet har hörts innan beslutet om begränsningen fattats eller innan begränsningen genomförts,
 - 8) barnets åsikt om saken.
-

89 §

Rätt att söka ändring

Barnets förälder och vårdnadshavare samt den som svarar eller omedelbart före beredningen av ärendet har svarat för barnets vård och fostran får var för sig söka ändring i ett ärende som gäller

- 1) sådan brådskande placering som avses i 38 § 1 mom.,
 - 2) sådan förlängning av en brådskande placering som avses i 38 a §,
 - 3) sådant omhändertagande samt därtill ansluten vård utom hemmet som avses i 43 § 1 mom.,
 - 4) sådan ändring av platsen för vård utom hemmet som enligt 43 § 3 mom. görs under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar,
 - 5) sådant avslutande av omhändertagande som avses i 47 §, och
 - 6) sådan period av särskild omsorg som avses i 60 b §.
-

I ett ärende som gäller sådan begränsning av kontakter som avses i 63 § och 71 § 1 mom. får ändring sökas av barnets vårdnadshavare samt av den vars kontakter till barnet har begränsats genom beslutet.

I ärenden som gäller sådana begränsande åtgärder som avses i 67 § 4 mom., 69, 70 och 71 § och i ärenden som avses i 4 c § får ändring sökas av barnets vårdnadshavare. De begränsande åtgärder som föreskrivs i 72 § ingår i det beslut som avses i 60 b § och rätten att söka ändring i det beslutet bestäms enligt 1 mom.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

90 §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

I ett beslut av en tjänsteinnehavare som är underställd välfärdsområdet får ändring sökas genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, i ärenden som gäller

- 1) sådant frångående av ämnen och föremål som avses i 4 c §,
- 2) sådan brådskande placering som avses i 38 § 1 mom.,
- 3) sådan förlängning av en brådskande placering som avses i 38 a §,
- 4) sådant omhändertagande samt därtill ansluten vård utom hemmet som avses i 43 § 1 mom.,
- 5) sådan ändring av platsen för vård utom hemmet som enligt 43 § 3 mom. görs under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar,
- 6) sådant avslutande av omhändertagande som avses i 47 §,
- 7) sådan period av särskild omsorg som avses i 60 b §,
- 8) sådan begränsning av kontakter som avses i 63 §,
- 9) sådant undanhållande av en försändelse som avses i 67 § 4 mom.,
- 10) sådan begränsning av rörelsefriheten som avses i 69 §,
- 11) sådan isolering som avses i 70 §, samt
- 12) begränsning av rörelsefriheten, begränsning av kontakter, frångående av ämnen och föremål och planmässig kroppsbesiktning enligt 71 § 1—3 mom.

De särskilda begränsande åtgärder som föreskrivs i 72 § ingår i det beslut som föreskrivs i 60 b § och rätten att söka ändring i det beslutet bestäms enligt 1 mom.

I beslut som någon annan än en tjänsteinnehavare som är underställd välfärdsområdet har fattat i ärenden som gäller begränsningar och begränsande åtgärder får ändring sökas på det sätt som anges i 1 mom.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på ändringssökande i övrigt vad som föreskrivs i socialvårdslagen och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

92 §

Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen

I förvaltningsdomstolens beslut får med iakttagande av bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, i ärenden som gäller

- 1) fördelningen av ansvaret och kostnaderna mellan välfärdsområdena enligt 16, 16 a och 16 b §,
 - 2) tillstånd till undersökning av barn enligt 28 §,
 - 3) tryggande av försörjning och boende enligt 35 §,
 - 4) omhändertagande av barn och vård utom hemmet enligt 43 § 1 och 3 mom.,
 - 5) avslutande av omhändertagande enligt 47 §,
 - 6) begränsning av kontakter enligt 63 § och 71 § 1 mom.,
 - 7) eftervård enligt 75 och 76 §, samt
 - 8) förbud enligt 81 § 5 mom.
-

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 49 a—49 e och 71 § träder i kraft den 1 januari 2027.

På beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde när beslutet fattades.

På besvär samt på ansökningar som gäller omhändertagande och placering i vård utom hemmet med anledning av ett beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag eller på behandlingen av ett sådant ärende vid en högre besvärsinstans med anledning av besvär tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av 69 § i hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 69 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), sådan den lyder i lagarna 581/2022 och 116/2023, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

69 §

Skyldigheter enligt barnskyddslagen

Placeringsvårdsområdet ska när det ordnar tjänster se till att tjänsterna samordnas till en ändamålsenlig helhet. Bestämmelser om samordning av tjänster för kunderna finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Sådana mest krävande social- och hälsovårdstjänster där uppgifter inom socialvården och hälso- och sjukvården tillsammans bildar den helhet som behövs för att genomföra tjänsterna ska samordnas i enlighet med 36 § 3 mom. 6 punkten i den lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 5 mom. i den paragrafen. Det vårfördområde som ordnat tjänsten inom det mest krävande barnskyddet har rätt att ta ut kostnaderna för ordnandet av vården av placerarvårdsområdet enligt vad som föreskrivs i 4 mom. i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023) 4 § 1 och 2 punkten, 40 § 6 mom. och 52 § 1 mom., av dem 52 § 1 mom. sådant det lyder i lag 964/2024, som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tjänsteanordnare* välfärdsområde med ansvar för att ordna social- och hälsovård, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen samt Folkpensionsanstalten med ansvar för att ordna studerandehälsovård för högskolestuderande och rehabiliteringstjänster samt statens sinnessjukhus, Försvarsmakten med ansvar för att ordna sjukvård och hälsovård och Enheten för hälso- och sjukvård för fångar,

2) *tjänstproducent* välfärdsområden, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, statliga affärsverk, Statens barnskyddsanstalt, självständiga offentligrättsliga inrättningar eller evangelisk-lutherska eller ortodoxa kyrkan eller församlingar eller kyrkliga samfällighet inom de kyrkorna samt aktiebolag och andra bolag, offentliga och privata sammanslutningar, andelslag, föreningar, stiftelser och enskilda näringsidkare som producerar socialservice enligt 3 punkten eller hälso- och sjukvårdstjänster enligt 4 punkten,

40 §

Avförande av en tjänstproducent ur registret

Denna paragraf tillämpas inte när tjänstproducenten är ett statligt sinnessjukhus, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, ett statligt affärsverk, ett välfärdsområde, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, Statens barnskyddsanstalt eller en självständig offentligrättslig inrättning.

52 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024. För statens sinnessjukhus, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, statliga affärsverk, välfärdsområdena, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, Statens barnskyddsanstalt, självständiga offentligrättsliga inrättningar eller evangelisk-lutherska eller ortodoxa kyrkan eller

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

en församling eller kyrklig samfällighet inom de kyrkorna träder dock 3 kap. i lagen i kraft den 1 januari 2028.

Denna lag träder i kraft den _____
20 .

Lag

om Statens barnskyddsanstalt och om skolan i anslutning till den

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Statens barnskyddsanstalts struktur

Statens barnskyddsanstalt är ett riksomfattande ämbetsverk vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

Anstalten består av barnskyddets verksamhetsenheter, en skola och fängelsets familjeavdelning samt deras gemensamma förvaltning. Skolan i anslutning till anstalten har sina verksamhetsställen i barnskyddets verksamhetsenheter.

2 §

Direktionen för skolan i anslutning till Statens barnskyddsanstalt

Anstaltens skola har en direktion som tillsätts av Institutet för hälsa och välfärd för fyra kalenderår åt gången. Direktionen består av en ordförande, en vice ordförande samt minst tre andra medlemmar och personliga ersättare för dem.

Direktionen utnämner skolans ledande rektor tills vidare efter föredragning av direktören för anstalten.

3 §

Ledning av Statens barnskyddsanstalt

Anstalten leds av en direktör för Statens barnskyddsanstalt som utnämns av Institutet för hälsa och välfärd. Direktören för anstalten utnämns till tjänsten för en femårsperiod, om det inte av särskilda skäl finns grund för att utnämna för kortare tid. Av direktören med ansvar för verksamheten vid anstalten förutsätts en lämplig högre högskoleexamen, sådan mångsidig

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

erfarenhet som uppgiften förutsätter, stark kännedom om vård utom hemmet inom barnskyddet, i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap.

I en arbetsordning som godkänns av direktören för anstalten bestäms om anstaltens organisation, interna arbetsfördelning, behandling och avgörande av ärenden samt om den övriga organiseringen av verksamheten.

Direktören för anstalten avgör vilken aktör som producerar tjänsten på fängelsets familjeavdelning och övriga ärenden som ska avgöras av ämbetsverket och som enligt vad som föreskrivs eller vad som bestäms i arbetsordningen inte ska avgöras av någon annan tjänsteman.

Direktören för anstalten kan överta avgörandet av ett ärende som en tjänsteman vid ämbetsverket enligt arbetsordningen får avgöra.

4 §

Uppgifter som utförs av Statens barnskyddsanstalt och dess skola

Anstalten har till uppgift att producera anstaltsvård enligt barnskyddslagen (417/2007) samt ordna grundläggande utbildning och utbildning som handleder för examensutbildning enligt vad som föreskrivs om dem i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020) för sådana barn som är placerade i vård utom hemmet och som inte på ett ändamålsenligt sätt kan fostras och vårdas i någon annan vård utom hemmet och inte heller på grund av sjukdom behöver vård som ges någon annanstans. Vid behov kan också annan undervisning ordnas enligt vad som i övrigt föreskrivs om den undervisning som ska ordnas. Vid verksamhetsenheter för barnskydd kan också tillhandahållas sådana mentalvårdstjänster som avses i socialvårdslagen (1301/2014) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska minst en verksamhetsenhet för barnskydd producera sådan rehabilitering på en sluten institution som avses i 49 a § i barnskyddslagen.

5 §

Uppgifter som utförs av fängelsets familjeavdelning som hör till Statens barnskyddsanstalt och produktion av tjänsten

Barn kan med iakttagande av vad som föreskrivs i barnskyddslagen placeras på fängelsets familjeavdelning hos en förälder som avtjänar ett fängelsestraff eller är häktad. Familjeavdelningen stöder föräldrarna i deras föräldraskap och förmåga att hantera sin livssituation. Syftet är att stödja interaktionen mellan barn och föräldrar och att skapa en trygg vardag för barnet såväl fysiskt som psykiskt. Fängelsets familjeavdelning finns i anslutning till fängelset.

Statens barnskyddsanstalt svarar för att producera den barnskyddstjänst som avses i 1 mom.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

6 §

Anskaffning av tjänsten av privata tjänsteproducenter

Statens barnskyddsanstalt kan producera den tjänst som avses i 5 § själv eller helt eller delvis skaffa den som en köpt tjänst av en privat tjänsteproducent på grundval av avtal, om tjänsten behöver skaffas av en privat tjänsteproducent för att uppgiften ska skötas på ett ändamålsenligt sätt. Brottspåföljdsmyndigheten ska höras före valet av en producent av tjänster på fängelsets familjeavdelning.

Statens barnskyddsanstalt ska underrätta välfärdsområdena och Helsingfors stad samt Brottspåföljdsmyndigheten om den privata tjänsteproducenten eller om byte av privat tjänsteproducent.

Den privata tjänsteproducenten svarar för att tjänsten produceras i enlighet med lag och avtal. Bestämmelser om Statens barnskyddsanstalts och privata tjänsteproducenters ansvar för den tjänst som skaffas finns i 10 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023).

Bestämmelser om upphandlingsförfarandet när tjänster skaffas från en privat tjänsteproducent finns i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), nedan *upphandlingslagen*.

7 §

Krav som ställs på privata tjänsteproducenter

Privata tjänsteproducenter av vilka Statens barnskyddsanstalt skaffar tjänster på det sätt som avses i 6 § ska uppfylla de förutsättningar som föreskrivs i lagen om tillsynen över social- och hälsovården.

En privat tjänsteproducent ska ha tillräcklig kompetens med hänsyn till innehållet i och omfånget av tjänsten, ha den yrkesutbildade personal inom social- och hälsovården som verksamheten förutsätter samt även annars ha tillräckliga verksamhetsförutsättningar. Tjänsteproducenten ska vara tillräckligt solvent för att kunna sörja för verksamheten och dess kontinuitet och fullgöra sina lagstadgade skyldigheter. Tjänsteproducenten ska utse en ansvarsperson som svarar för verksamheten och tillräckligt många ansvarspersoner för de olika funktionerna med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Den ansvarsperson som svarar för verksamheten har till uppgift att säkerställa att kraven i denna lag och de avtalsförpliktelser som avses i 8 § uppfylls i praktiken i den privata tjänsteproducentens verksamhet. Den ansvarsperson som svarar för en funktion ska inom sitt ansvarsområde se till att de uppgifter som omfattas av avtalet i praktiken sköts i enlighet med lag.

När Statens barnskyddsanstalt skaffar den tjänst som avses i 5 § från en privat tjänsteproducent ska anstalten säkerställa att det inte under de senaste tre åren har konstaterats allvarliga eller upprepade brister i klient- och patientsäkerheten i tjänsteproducentens tidigare verksamhet eller, om sådana brister har förekommit, att tillsynsmyndighetens tidigare anmärkningar och förelägganden har lett till att bristerna i verksamheten korrigerats och missförhållandena avhjälpats.

Den privata tjänsteproducenten får inte vara försatt i konkurs.

En privat tjänsteproducent ska inte anses uppfylla kraven på solvens i 2 mom. om tjänsteproducenten på ett sätt som äventyrar dess tillförlitlighet

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

1) i betydande grad eller upprepade gånger har underlåtit att betala skatter eller andra offentliga avgifter eller utövat bestämmande inflytande i en juridisk person som på motsvarande sätt har underlåtit att betala skatter eller andra offentliga avgifter under de tre senaste åren, eller

2) enligt en utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder annat än tillfälligt.

Vad som i 4 och 5 mom. föreskrivs om privata tjänsteproducenter gäller också den som genom ägande, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för en privat tjänsteproducentens räkning.

I de situationer som avses i 3—5 mom. ska den privata tjänsteproducenten dock ges möjlighet att visa att det inte finns några hinder för dess verksamhet som privat tjänsteproducent.

Vid anskaffning kan utöver 2—5 mom. även de lämplighetskrav som avses i 81 § 1 mom. i upphandlingslagen tillämpas.

8 §

Avtalsvillkor för den tjänst som skaffas och beredskap när avtalet upphör

När Statens barnskyddsanstalt skaffar den tjänst som avses i 5 § på basis av avtal ska Statens barnskyddsanstalt säkerställa att den kan uppfylla sitt ansvar enligt 5 § 2 mom. när avtalet upphör att gälla och även vid eventuella avtalsbrott eller störningar i avtalets fullgörande och andra störningssituationer eller undantagsförhållanden.

I ett avtal mellan Statens barnskyddsanstalt och en i 6 § avsedd privat tjänsteproducent ska parterna åtminstone komma överens om

- 1) genomförande av innehåll, kvantitet och kvalitet för de tjänster som skaffas,
- 2) praktiska arrangemang genom vilka Statens barnskyddsanstalt sköter den styrning och tillsyn som ingår i dess produktionsansvar,
- 3) krav som gäller den privata tjänsteproducentens solvens,
- 4) beredskapen och hanteringen av verksamhetens kontinuitet i störningssituationer och under undantagsförhållanden,
- 5) sänkning av en avtalsenlig ersättning eller inställning av betalningen av den om den privata tjänsteproducenten gör sig skyldig till fel,
- 6) uppsägning och hävning av avtalet, och
- 7) beredskapen och hanteringen av verksamhetens kontinuitet när avtalet upphör att gälla och vid avtalsbrott och störningar i avtalets fullgörande.

9 §

Motivering av beslut om anskaffning av tjänsten

Utöver vad som föreskrivs i 123 § i upphandlingslagen och i 45 § i förvaltningslagen (434/2003) ska ett beslut av Statens barnskyddsanstalt om att skaffa den tjänst som avses i 6 § innehålla motiveringar om att förutsättningarna enligt den paragrafen för anskaffning av tjänster uppfylls.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

10 §

Privata tjänsteproducenters skyldigheter

I 6 § avsedda privata tjänsteproducenter ska i sin verksamhet enligt denna lag

- 1) iaktta de lagstadgade krav på innehåll och kvalitet som gäller för social- och hälsovårdstjänster,
- 2) iaktta avtalet om produktion av tjänsten,
- 3) följa de anvisningar som välfärdsområdet med stöd av sitt organiseringsansvar och Statens barnskyddsanstalt med stöd av sitt produktionsansvar gett den i den paragrafen avsedda privata tjänsteproducenten, och
- 4) säkerställa att de allmänna förvaltningslagar som nämns i 11 § iaktas i de tjänster som de producerar.

11 §

Tillämpning av allmänna förvaltningslagar på privata tjänsteproducenters verksamhet

En privat tjänsteproducent ska i verksamhet som omfattas av denna lag iaktta förvaltningslagen, lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och teckenspråklagen (359/2015), om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag. Dessutom ska tjänsteproducenten i sådan verksamhet iaktta vad som i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) föreskrivs om verksamheten hos en myndighet som avses i 1 § 1 mom. i den lagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag.

Bestämmelser om handlingarnas offentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Bestämmelser om ordnande av informationshanteringen, informationssäkerhet, elektronisk överföring av informationsmaterial, ärendehantering och informationshantering i samband med tjänsteproduktion finns i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Bestämmelser om de digitala tjänsternas tillgänglighet och om digitala tjänster som myndigheterna ordnar för allmänheten finns i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

12 §

Straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar

På anställda hos en privat tjänsteproducent tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar i 40 kap. 1—3, 5, 7, 8, 8 a, 8 b, 9 och 10 § i strafflagen (39/1889), med undantag av avsättningspåföljden, när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som ingår i den tjänst som avses i 5 § i denna lag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på medlemmar i de lagstadgade organen och ledningen för sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer och på självständiga yrkesutövare när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som ingår i den tjänst som avses i 5 §.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Riksdagens svar RSV 61/2026 rd

13 §

Fängelsets familjeavdelnings egenkontroll

Statens barnskyddsanstalt ska styra och övervaka den tjänsteproduktion som omfattas av dess produktionsansvar. Statens barnskyddsanstalt har trots sekretessbestämmelserna rätt att av privata tjänsteproducenter avgiftsfritt få de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen. Bestämmelser om Statens barnskyddsanstalts och privata tjänsteproducenters egenkontroll finns i övrigt i lagen om tillsynen över social- och hälsovården. En privat tjänsteproducent ska utöver till det välfärdsområde där barnet eller den unga personen är placerad som stödåtgärd inom öppenvården eller placerad i vård utom hemmet eller i eftervård (*placeringsvälfärdsområdet*) och tillsynsmyndigheten lämna den anmälan som avses i 29 § 1 mom. i den lagen till Statens barnskyddsanstalt. En person som avses i 3 mom. i den paragrafen ska också alltid underrätta Statens barnskyddsanstalt om en omständighet som avses i 2 mom. i den paragrafen. Vad som i 25 § i den lagen föreskrivs om det förfarande som tjänsteanordnaren ska följa till följd av missförhållanden och brister som framkommit i egenkontrollen tillämpas på Statens barnskyddsanstalt när den skaffar den tjänst som avses i 5 § i denna lag av en privat tjänsteproducent.

Placerarvälfärdsområdet ska övervaka att barnets placering på fängelsets familjeavdelning genomförs i enlighet med denna lag och barnskyddslagen och att barnet under den tid placeringen varar får de tjänster och stödåtgärder som det behöver och som placerarvälfärdsområdet och placeringsvälfärdsområdet i enlighet med 16 b § i barnskyddslagen ska ordna.

Bestämmelser om placerarvälfärdsområdets skyldighet att styra och övervaka den tjänsteproduktion som omfattas av dess organiseringsansvar, rätt att av tjänsteproducenter få uppgifter och utredningar som är nödvändiga för tillsynen och rätt att inspektera tjänsteproducenters lokaler och utrustning finns i 10 § i lagen om välfärdsområden (611/2021). Vad som i 10 § 2 mom. i den lagen föreskrivs om välfärdsområdets rätt att få uppgifter och inspektionsrätt gäller också den tjänst som Statens barnskyddsanstalt och privata tjänsteproducenter producerar med stöd av denna lag.

Bestämmelser om placerarvälfärdsområdets egenkontroll finns i övrigt i lagen om tillsynen över social- och hälsovården. Vad som i 23 § 2 mom. och 25 § i den lagen föreskrivs om välfärdsområdets skyldighet att styra och övervaka privata tjänsteproducenter samt om det förfarande som tjänsteanordnaren ska följa till följd av missförhållanden och brister som framkommit i egenkontrollen gäller också den tjänst som Statens barnskyddsanstalt och privata tjänsteproducenter producerar med stöd av denna lag. Vad som i den sistnämnda paragrafen föreskrivs om tjänsteanordnarens skyldighet att vidta åtgärder i enlighet med sitt avtal med tjänsteproducenten för att sänka ersättningen eller hålla inne betalningen av den eller för att säga upp eller häva avtalet gäller också Statens barnskyddsanstalt och dess avtal med privata tjänsteproducenter.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

14 §

Styrning och tillsyn

Institutet för hälsa och välfärd svarar för resultatstyrningen av anstalten. Grundläggande utbildning och annan undervisning i anslutning till den styrs av Utbildningsstyrelsen.

Välfärdsområdena och Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över den verksamhet vid verksamhetsenheter för barnskydd och vid fängelsets familjeavdelning som det föreskrivs om i barnskyddslagen. Tillstånds- och tillsynsverket utövar också tillsyn över den undervisning och utbildning som ges av verksamhetsställena för skolan i anslutning till Statens barnskyddsanstalt.

Bestämmelser om fängelsets familjeavdelnings egenkontroll finns dessutom i 13 §.

15 §

Samarbete med Brottpåföljdsmyndigheten samt rätt att få och lämna ut uppgifter

Den dagordning som avses i 5 kap. 8 § i fängelselagen (767/2005) bereds av Brottpåföljdsmyndigheten i samarbete med personalen vid fängelsets familjeavdelning och fastställs av enhetschefen för fängelset. För att barnskyddet ska kunna genomföras ordnas diskussioner i enlighet med 31 § i barnskyddslagen. Om det sker sådana förändringar i föräldrarnas situation som kan kräva justering i barnets klientplan, ska enhetschefen för fängelset utan dröjsmål meddela den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter om detta.

Personalen vid familjeavdelningen vid Statens barnskyddsanstalt och personalen vid familjeavdelningen vid en privat tjänsteproducent som på det sätt som avses i 6 § producerar tjänsten vid fängelsets familjeavdelning har trots sekretessbestämmelserna rätt att av Brottpåföljdsmyndigheten få de uppgifter om ett barn som placerats på familjeavdelningen eller barnets förälder eller andra fångar, som är nödvändiga för att trygga tillgodoseendet av det på fängelsets familjeavdelning placerade barnets bästa och för att tillhandahålla tjänsten eller för att trygga tjänstens säkerhet.

Personalen vid familjeavdelningen vid Statens barnskyddsanstalt och personalen vid familjeavdelningen vid en privat tjänsteproducent som på det sätt som avses i 6 § producerar tjänsten vid fängelsets familjeavdelning har trots sekretessbestämmelserna rätt att till tjänstemän vid Brottpåföljdsmyndigheten som deltar i verkställigheten av straffet för en fånge som placerats på familjeavdelningen lämna de uppgifter om ett barn som placerats på familjeavdelningen eller barnets förälder eller andra fångar, som är nödvändiga för att trygga tillgodoseendet av det på fängelsets familjeavdelning placerade barnets bästa och för att tillhandahålla tjänsten eller för att trygga tjänstens säkerhet.

Personalen på familjeavdelningen ska omedelbart underrätta Brottpåföljdsmyndighetens tjänstemän om en fånge som placerats på familjeavdelningen äventyrar sin egen eller någon annan persons säkerhet, om fången inte klarar av att ta hand om sig själv eller sitt barn eller om fången lämnar den öppna anstalten utan tillstånd. Dessutom ska Brottpåföljdsmyndighetens tjänstemän utan dröjsmål underrättas om annat som är av betydelse med tanke på ordningen och säkerheten i fängelset.

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

16 §

Ordnande av undervisning

I fråga om ordnande av grundläggande utbildning och annan undervisning i anslutning till den samt utbildning som handleder för examensutbildning vid verksamhetsenheter för barnskydd tillämpas vad som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning eller i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning.

17 §

Behörighetsvillkor för personalen vid verksamhetsenheter för barnskydd

Utöver vad som föreskrivs i 60 § i barnskyddslagen, är behörighetsvillkor för anställda i vård- och fostringsuppgifter för uppgiften lämplig högskoleexamen eller sådan yrkesexamen på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamen. I fråga om behörighetsvillkoren för den övriga personalen gäller vad som föreskrivs om dessa någon annanstans i lag och med stöd av lag.

Nattarbete kan också utföras av en person med grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen. Vad som föreskrivs ovan gäller inte nattarbete som utförs vid verksamhetsenheter för barnskydd som producerar sådan rehabilitering på en sluten institution som avses i 49 a § i barnskyddslagen.

18 §

Behörighetsvillkor för personalen vid skolan i anslutning till Statens barnskyddsanstalt

Bestämmelser om behörighetsvillkor för personalen vid anstaltens skola finns i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 37 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning.

19 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om behörighetsvillkor för personalen vid anstalten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs
1) lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd (1379/2010),
2) lagen om statens uppfostringsanstalter och grunderna för de i dessa anställda personers pensionsrätt (293/1922), samt
3) förordningen om statens skolhem (769/1978).

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

Lagens 4 § 2 mom. träder i kraft först den 1 januari 2027.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd eller till förordningen om statens skolhem ska denna lag tillämpas i stället för den.

21 §

Övergångsbestämmelser

Bestämmelser om personalens ställning finns i 5 a—5 c § i statstjänstemannalagen (750/1994). De bestämmelserna tillämpas även på anställda i arbetsavtalsförhållande.

Avtal och andra förbindelser som ingåtts i under Institutet för hälsa och välfärd lydande barnskyddsenheters namn kan fortsätta att gälla när Statens barnskyddsanstalt inleder sin verksamhet.

Lag

om ändring av 321 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 321 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1207/2020, som följer:

321 §

Rätt för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information

Teleföretag är skyldiga att till nödcentralen, sjöräddningscentralen, sjöräddningsundercentralen och polisen för behandling lämna ut

1) lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från samt uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter, abonnent, användare och installeringsadress, och

2) lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet samt uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter, abonnent, användare och installeringsadress, om den myndighet som tagit emot nödmeddelandet har grundad anledning att anta att personen i fråga befinner sig i uppenbar nöd eller i omedelbar fara.

Teleföretag är skyldiga att till nödcentralen på dess begäran lämna ut lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som används av ett barn som på det sätt som avses i 69 a eller 69 d § i barnskyddslagen (417/2007) utan tillstånd är frånvarande från en barnskyddsanstalt eller ett familjehem samt uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter. En förutsättning för begäran är att placerarvälfärdsområdet eller motsvarande myndighet i

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

landskapet Åland har grundad anledning att anta att barnets hälsa eller utveckling allvarligt äventyras genom att barnet använder berusningsmedel, begår en brottslig gärning som inte kan anses vara ringa eller genom något annat därmed jämförbart beteende eller genom risken för att barnet blir föremål för ett brott.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. ska lämnas ut trots den sekretess som avses i 136 § och trots de förutsättningar som gäller behandling av lokaliseringssuppgifter enligt 160 och 161 §, samt oberoende av vad abonnenten eller användaren har avtalat med teleföretaget om hemlighållande av uppgifter.

En leverantör av mervärdestjänster har rätt att lämna ut uppgifter som avses i 1 och 2 mom. till de myndigheter som nämns där.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 17 och 19 § i lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) 17 och 19 §, sådana de lyder i lag 438/2023, som följer:

17 §

Personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten

Räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsväsendet, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket får i enlighet med 16 § behandla följande uppgifter:

1) uppgifter som hänför sig till enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet och social- och hälsovårdsväsendet samt uppgifter som hänför sig till enheter inom Gränsbevakningsväsendet,

2) uppgifter om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som används av den person som är föremål för nödmeddelandet samt uppgifter om abonnemangets identifieringsuppgifter, abonnent, användare och installeringsadress samt i fråga om ett barn som utan tillstånd är frånvarande från en barnskyddsanstalt eller ett familjehem lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som används av barnet och uppgifter om abonnemangets identifieringsuppgifter,

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

4) uppgifter om dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt den tidpunkt då anmälan tagits emot,

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och andra motsvarande uppgifter samt om samband med ärendet och identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information,

6) uppgifter om uppdrag och åtgärder,

7) uppgifter som behövs för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet, uppgifter om ett objekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, uppgifter om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller uppgifter om socialvårdsåtgärder får dock registreras endast till den del det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet,

8) objektinformation, lokaliseringssuppgifter och geografisk information om till nödcentralen kopplade brandlarmanläggningar, automatiska släckanläggningar och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.

19§

Nödcentralsverkets rätt att få uppgifter ur registren

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommit med den personuppgiftsansvarige och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja den myndighet eller enhet som utför uppdraget. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få uppgifter enligt 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ur polisens informationssystem samt uppgifter ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få uppgifter ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum samt uppehålls- och arbetstillstånd,

3) få uppgifter ur Migrationsverkets datasystem, om uppgifterna behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över efterlevnaden av utlänningslagen,

4) få sådana uppgifter ur det i 216 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedda trafik- och transportregistret som är nödvändiga för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

5) få uppgifter om alarmering av räddningsenheter från räddningsväsendet i välfärdsområdet, ur det register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna som upprätthålls av räddningsväsendet i välfärdsområdet samt ur det register över övervakning och kontroll av brandsäkerheten som upprätthålls av räddningsväsendet i välfärdsområdet,

6) få uppgifter enligt 13—17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

Riksdagens svar RSv 61/2026 rd

7) av teleföretag få lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet samt uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter, abonnent, användare och installeringsadress samt i fråga om ett barn som utan tillstånd är frånvarande från en barnskyddsanstalt eller ett familjehem lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som används av barnet och uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter med iakttagande av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation,

8) få uppgifter enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

9) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få uppgifter ur de register som avses i 1 mom. 1—4 och 8 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 4 punkten avsedda registret få behövliga uppgifter om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringssuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få uppgifter ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som behövs för alarmering och bistående av räddningsenheter.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 20.5.2026

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare